

När regler krossar istället för att hjälpa

Häromdagen såg jag Ken Loach film om Daniel Blake, snickaren som fick en hjärtinfarkt och föll från en byggnadsställning. Efter det började hans vandring i välfärdsstatens labrynter, mellan Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan. Utgångspunkten var att hans läkare som sjukskrev honom ansåg att han var för sjuk för att arbeta, men Försäkringskassan däremot att han var för frisk för att vara sjukskriven. Han hamnade i ett slags limbo mellan myndigheterna, filmen visar hans vandring från att ha varit en vanlig arbetare till ett liv i fattigdom och utanförskap.

För personer som inte varit i Daniel Blakes situation blev filmen säkert ett överkligt scenario ovärdigt en demokratisk rättsstat, för en som arbetat inom systemen blev det en trovärdig historia. Filmen åskådliggör hur ett system krossar den lilla människans kamp mot irrationella och hänsynslösa regelverk, tillkomna inte i syfte att hjälpa utan för att hålla eventuella bidragstagare utanför systemen.

För några år sedan drev tidningen SocialPolitik Arvsfondsprojektet Social Aktion, vilket bland annat resulterade i en skrift kallad Onådiga Luntan, en sammanställning av många människors berättelser om att hamna i kläm mellan olika myndigheter och regelverk. När jag nu såg filmen var det som att läsa alla dessa berättelser igen, om den tröstlösa vandringen mellan Arbetsförmedlingen-Försäkringskassan – Socialtjänsten, om ständig brist på pengar och en kamp för upprättelse.

Filmen visar hur ett inhumant system inte bara förtrycker utsatta människor och krossar deras värdighet, utan också hur det påverkar handläggarnas attityder vare sig de vill det eller inte. De mänskliga möten och den hjälp som finns att få,

finns utanför systemen i form av välgörenhet och frivilliga krafter. Filmen problematiserar, och visst är konsekvenserna av utsatta människors möten med välfärdssystemen tillspetsade, men nog känner man igen sig.

Om jag var chef idag skulle jag ge socialsekreterare, handläggare på Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan en ledig eftermiddag för att se filmen, för att stärka empati och inte tappa bort det man en gång lärde sig i utbildningen till socionom.

